

Storfjärilar på Sörmlandskusten 2014

Rapporten omfattar hela Sörmlandskusten upp till länsgränsen mot Stockholm och ner till gamla landskapsgränsen mot Östergötland. Denna ordning gäller sedan 1995 dessförinnan omfattade rapporten Nyköpingsområdet och då med en radie av tre mil från staden. (Landskapsgränsen är numera flyttad så att den sammanfaller med länsgränsen mot Östergötland). Det är dock inga storfjärilsfynd som behöver strykas från "Södra Sörmlands-listan". Däremot är det säkert fynd som bör korrigeras i egenskap av "Nytt sörmlandsfynd".

Detta år blir det 32:e året i rad d.v.s. sedan 1983 som jag rapporterar fjärilsfynd från hemmamarkerna. Listan redovisar nya arter 2014 och några äldre fynd samt diverse andra arter av intresse. För närvarande är 777 arter hittade i området som trots allt är ganska litet ca 8 mil långt och 3 mil brett. (Det var 620 arter för 30 år sedan)

Denna rapport redovisar 8 nya arter varav **4 är nya landskapsfynd!** Det är den högsta summan på många år **Sälgskimmerfjäril, Trapetstecknat jordfly, Violettgrått bandfly, Vittofsjordfly, Vitpunkerat gräsfly, Tvillingfläckat rörfly (2012), Orangebandad parkmätare och Vasslavspinnare.**

Trenden med utplanande mängd fynd har kommit på skam alldeles. Det var en sommar med mycket bra flygning generellt. Många kvällar med större mängd som surrade runt lamporna och det visade sig med ett antal ovanligare fynd och nyfynd. Anneli och Staffan Kihl (ASK) hittade en del. Kenneth Andersson (KA) fick många nya. Andreas Grabs (AG) och Jukka Värynen (JV) har gästspelat vid Brannäs. Jesper Lind (JL) har en bättre tomtfälla än mig, vilket inte visade sig i år heller. Karl Källander (KK) har haft ljusfälla och betesfälla vid Kvarnkärr nära Hummelvik och den har gett en hel del trevliga fynd, i år också. Dessutom betesfällor på flera platser vilket gett flera rara arter. Min egen tomtfälla är inte bra, men en riktig rökare hittade ner bland äggkartongerna i augusti. Jag och Kennet var dessutom ordentligt flitiga med dukarna. Vid några tillfällen körde jag fem nätter i rad.

Den gamla uppdelningen av storfjärilar enligt Gullanders böcker är fortfarande redovisningsmodellen. Detta för att ni som sett listan förut ska känna igen er. Säsongen började trevande med ganska få djur på dukarna trots fina förutsättningar. En bit in juli kom värmen och den bestod hela sommaren med höga temperaturer. Hösten blev lång och varm med rejäla flygningar på beten in i november. Senare års nyetableringar har stått sig väl och flera nya arter kan betraktas som bofasta. Det gäller tex *Videfuku* som setts på många ställen i sommar .

Nya arter för listan

Mätare:	1 ny	nu 244 arter
Flyn:	5 nya	nu 311 arter.
Spinnare - Svärmare:	1 ny	nu 146 arter.
Dagfjärilar	1 ny	nu 74 arter

Landskapsfynd, se notis sidan 10.

Orangebandad parkmätare *Eulithis pyropata* 1 ex 14/7 Brannäs Oxelösund. (KA) **Nytt landskapsfynd.**

Trapetstecknat jordfly *Xestia ditrapezium* 1 ex 3/8 Arnö Nyköping (JS) mycket överraskande och **nytt landskapsfynd**

Violettgrått bandfly *Noctua janthina* 1 ex 4-28/8 (KK) Kvarnkärr betesfälla ej så otippat med tanke på att systerarten numera är riktigt vanlig.

Vittofsjordfly *Peridroma saucia* 1 ex -26-30/10 Edanö betesfälla (JL) redovisas av JL.

Vitpunkerat gräsfly *Mythimna albipuncta* 1 ex 23/9-12/10 (KK) betesfälla på Brannäs. Det var ju kul att någon annan fick ta den som jag själv har tittat efter i 20 år.

Tvillingfläckat rörfly *Lenisa geminipuncta* 1 ex 19/8 2012, 2 ex 10/8-14 Brannäs Oxelösund (KA) **Nytt landskapsfynd** och överraskande.

Vasslavspinnare *Pelosia obtusa* 1 ex 13/7 Brannäs Oxelösund (JS) Synnerligen otippat. **Nytt landskapsfynd**

Orangebandad parkmätare

Trapetstecknat jordfly

Violettgrått bandfly

Vittofsjordfly

Sälgskimmerfjäril *Apatura iris* 1 ex 7/7 Vrena Katarina Rhenström (foto), 3 ex 17/7-3/8 och 1 ex 4-25/8 betesfälla vid Kvarsebo. 2 ex 17/7-3/8 betesfälla vid Kvarnkärr (KK) **Nytt landskapsfynd.**

Vitpunkterat gräsfly

Vasslavspinnare

Tvillingfläckat rörfly

Intressanta arter för området

Mätare

Röddbrämad lövmätare *Idaea humiliata* > 20 ex många lokaler allmänt spridd nu.

Benfärgad lövmätare *Idaea fuscovenosa* > 10 ex på flera lokaler spridning fortgår.

Ögontröst fältmätare *Perizoma blandiata* >15 ex nära Överbo buskhyttan och Ryssbergstoppen.

Thunbergs fältmätare *Epirrhoe pupillata* >15 ex nära Överbo buskhyttan 14-16/7 på ljus, arten har gått kraftigt tillbaka och fanns endast på någon känd lokal.

Krönt malmätare *Chloraclystis v-ata* >20 ex på många lokaler bla +10 ex på Ryssbergstoppen under augusti-septemper. (JS.KA) Arten är bofast och ganska vanlig i vårt område.

Backmalmätare *Eupithecia millefoliata* 1 ex 2/8 Ökenäs Källvik (KA).

Flyn

Treuddtecknat aftonfly *Apatele tridens* 1 hona södra Bötet 12/7, kommer ytterst sällan till ljus.

Spjutafonfly *Apatele cuspis* > 20 ex flera lokaler i mitten-slutet av juli.

Kommajordfly *Agrotis ipsilon* 1 ex Ryssbergstoppen Nyköping 1/10

Grönt jordfly *Actebia praecox* 1 ex 10/8 Ryssbergstoppen, sällan sedd art utanför Stigtomtamalmen.

Gråvattrat bandfly *Epilecta linogrisea* 1 ex 10/9 Ryssbergstoppen. Ovanlig så långt från kusten

Violettrått bandfly *Noctua janthe* 20 ex 10/8 Ryssbergstoppen. Områdets vanligaste bandfly i år.

Vitfläckigt lundfly *Melanchra persicaria* 1 ex 25/7 Ökenäs Källviks (KA,JS) mycket överraskande men en lämplig biotop. Fynd nr 2, det förra var vid Hummelvik för ca 30 år sedan.

Mörkbandat gulvingefly *Tiliacea aurago* 4 ex Ryssbergstoppen 24/8-12/9 (KA,JS) Sparsam art..

Trestreckat gulvingefly *Tiliacea citrigo* 6 ex Arnö park 5/9 1 ex Rosvalla 12/9 Arten finns kvar.

Svartpunkterat plattfly *Conistra rubiginosa* 2 ex 21/10 och 1 ex 28/10 Flättna (KA, JS) bete.

Gulhalsat plattfly *Conistra erythrocephala* >50 ex 20-28/10 ca 20 en kväll på bete Flättna (KA, JS)

Större mantelfly *Xylena exoleta* 2 ex 21/10 + 28/10 Flättna (KA, JS) bete, 1 ex 28/4 Böte (KA,JS)

Dvärgängsfly *Photedes captiuncula* 1 ex Överbo 15/7 (JS) endast ett fynd tidigare Kovik för ca 25 år sedan den platsen ligger i området så arten finns nog i kvar.

Gråribbat kvällsfly *Naenia typica* > 5 ex Brannäs på bete, "aldrig på ljus" bra år.

Rosa Jungfrufly *Eucarta virgo* > 50 ex bla 20 ex 14-15/7 Överbo, den sågs varje fångstkväll aug-sept med 12 ex 20/9 Ryssbergstoppen, mfl platser. Förra året togs 2 ex det 4:e och 5:e för området.

Brungult nässel fly *Abrostola triplasia* > 5 ex flera lokaler.

Inbuktat vecklarfly *Zenobia retusa* >30 ex Brannäs på bete och på ljus, har en rejäl topp..

Platinfläckat metallfly *Autographa bractea* 10 ex 14/7 och 15/7 Överbo Buskhyttan.

Silverlinjerat metallfly *Autographa mandarina* 1 ex 31/7 Brannäs (KA).

Brunaktigt knölfly *Helicoverpa armigera* 1 ex 19/9 Ryssbergstoppen (KA,JS), se notis.

Vinkelbandat ordensfly *Catocala nupta* Flera ex på nya lokaler, bla Brannäs och Ryssbergstoppen.

Vågbandat ordensfly *Catocala sponsa* Flera ex på Brannäs ett bra år.

Svartfläckat glansfly *Pseudeostrata candidula* ca 10 ex Överbo och Ryssbergstoppen.

Snedstreckat mottfly *Schrankia costaestrigalis* >50 ex Brannäs. Från 14/7 till 15/10.

Dagfjärilar

Röd gul höffjäril *Colias crocea* 1 ex 2/8 Tullgarn Bengt-Erik Bengtsson. Det första fyndet på många år.

Apollo *Parnassius apollo* > 10 ex observerade i Källviksområdet i mitten av juli (JS,mfl).

Videfuks *Nymphalis xantomelas* > 20 ex Brannäs och i inlandet på våren och 2:a veckan i juli.

Vitfläckig guldvinge *Lycaena virgaureae* 5 ex 14/7 Överbo ny lokal av sällsynt art.
Violettkantad guldvinge *Lycaena hippothoe* 2 ex 14/7 Överbo ny lokal av sällsynt art.

Spinnare – Svärmare

Askgrå harfotspinnare *Dicallomera fascelina* 1 ex Södra Bötet 14/7 (KA,JS).
Klöverspinnare *Lasiocampa trifolii* 1 ex Överby 18/7 (KA).
Vit trågspinnare *Nycteola albula* 1 ex 2/8 Brannäs, finns kvar.
Humlerotfjäril *Hepialus humuli* >100 ex dansade vid Överby 15/7.
Mindre bastardsvärmare *Zygaene viciae* >500 ex Ökenäs 20/7 (JS).
Bredbrämrad bastardsvärmare *Zygaene loniceræe* >100 ex Ökenäs 20/7 (JS).
Kungslavspinnare *Lithosia qadra* 3 ex 25/7 Ökenäs och 1 ex Brannäs våtmark Oxelösund.
Punktlavspinnare *Pelosia muscerda* 1 ex 25/7 Ökenäs, 3 ex augusti Brannäs, 1 vid Rysstoppen.
Större borstspinnare *Setina irrorella* 6 ex 14+15/7 Överby Finns spridd i detta område (KA,JS)

Notiser

Vasslavspinnare *Pelosia obtusa* (JS) **Nytt landskapsfynd**

Den 13/7 var det bra flygning i Brannäs våtmark, Oxelösund. Det vimlade på dukarna. En liten mörk vecklarliknande krake snurrade ettrigt runt på dukbotten en bra stund och förvann. Några minuter senare dök den upp igen. Den ville inte sitta still och lite irriterat lade jag häven över kräket. Den satte sig still några sekunder och jag såg genast att det var en liten plattmålsliknande lavspinnare. Då kilade den snabbt under hävringen och försvann ner i gräset. Efter försiktigt pillande var den säkrad och nu sitter den lilla brunflugan under locket. En art som jag sökt många gånger på Öland hade äntligen hittat hem.

Orangebandad parkmätare *Eulithis pyropata* (KA) **Nytt landskapsfynd**

Den 14/7 var Kennet A. på Brannäs, Oxelösund. Han kände till mitt fynd av Vasslavspinnare från gårdagen och var förstas sugen. När han sätter upp grejorna landar en färgglad mätare på duken. Han känner igen den från Gotland där han såg och missade en året innan. Fort efter häven som är kvar vid bilen och under tiden försvinner den rara arten igen. Bär alltid på häven.

Sälgskimmerfjäril *Apatura iris*

Nytt landskapsfynd

Den 7/7 fotade Chatarina ett ex på sin altan Kulltorp, Vrena. Det var inte överraskande att någon ur allmänheten men ändå intresserad skulle bli först med arten i landskapet. Alla har behändiga "kameror" med sig i dag och en sådan skönhet vill man gärna fota. I början av augusti vittjade Karl K sina betesfällor i Kvarsebo och på Tunaberg med ytterligare 6 ex i utbyte. Man kan därmed misstänka att arten är bofast.

Sälgskimmerfjäril Foto: Chatarina Rhenström

***Trapetstecknat jordfly* *Xestia ditrapezium* (JS) Nytt Landskapsfynd**

Morgonen den 3/8 gick jag igenom fällan på baksidan av 79:an. Det var mycket i lådan till kattens glädje, minst 50 baja men även en del annat som tydde på att det migrerat under natten. Självt hade jag varit ute och haft god flygning på Ryssbergstoppen. Längst ner i botten satt en udda, slätstruken och smalvingad ”baja”. Den åkte ner i en burk och in i frysen. 5 dar senare drog jag mig till minnes den underliga ”bajan”. Att jag först tänkte baja berodde på grundfärg och den tydliga svarta hörnfläcken på framvingen. När hon mjuknat kikade jag nyfiket på bakvingarna. Svarta streck på bakvingeribborna. Preppningen gick bra och sms-en flög iväg. En art jag aldrig trodde mig få se hade hittat ner i min ”dåliga” låda i ett tätt villaområde på Arnö.

***Tvillingfläckat rörfly* *Lenisa gemenipuncta* (KA) Nytt landskapsfynd**

Kennet var på Brannäs den 10/8 och hade en bra flygning av bla dissoluta. Han ringde några dar senare då han var lite osäker på 2 mycket mörka och lite diffusa individer han trodde var gemenipuncta. Han hade dessutom ett ex av arten från samma plats från 2012 sade han. Nyfiken i en strut åkte jag dit och kunde konstatera ett ex från 19/8-2012 och 2 ex från 10/8-2014.

***Brunaktigt knöfly* *Helicoverpa armigera* (KA,JS) ”Tur i oturen”**

Den 19/9 var jag och Kennet på Ryssbergstoppen där vi tagit väldigt spännande saker under sensommaren och hösten. Det var inte särskilt bra så vi tog den sista stärkande tåren och packade ihop redan vid 23-tiden. Kennet skulle jobba nästa dag. Precis som jag skulle släcka sista lampan så tappade jag en matt HG i backen, POFF. Det tog en stund att plocka ihop glasskärvorna vilket gjorde att vi tog en sista titt på duken. Då landade en stor konstig ”circellaris” framför näsan på mig och instinktivt åkte den ner i röret. Efter en stund insåg vi att en armigera nått resans slut. Det hjälpte inte med återupplivning för att locka fram något ägg (som JL skulle gjort). Hela backen var full med lucern så vi besökte den dagtid i flera veckor utan något mer fynd. Jesper tog den första i Trosa -95.

Jan Sjöstedt 0155-97168, atropos@hotmail.se

fauna & flora
Sveriges ledande tidskrift om arter

Ge bort som gåva!

Lättläst
Vetenskaplig
Underhållande
Prenumerera nu!

faunaochflora.se

Foto: Tomas Lundquist